

# Aktuální situace, financování a plány psychiatrických ambulancí

MUDr. Jan Knopp

Psychiatrie Vyhlička s.r.o. Brno

MUDr. Simona Papežová

Psychiatrická společnost ČLS JEP a Česká psychiatrická společnost, z. s., Praha

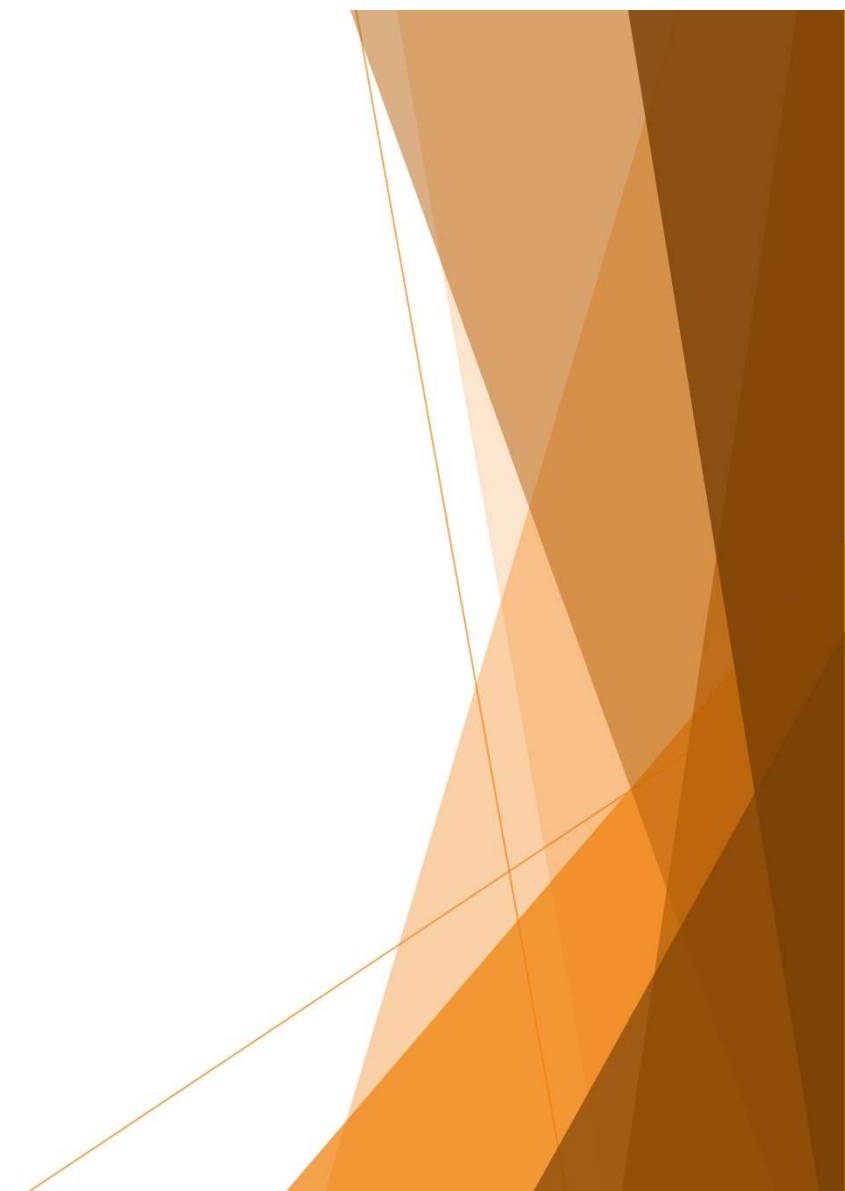
20. konference Psychiatrie Pro Praxi

Olomouc

23.–24. Listopadu 2023

# Statistické ukazatele

Psychiatrická ročenka 2022, [www.uzis.cz](http://www.uzis.cz)



## Počty evidovaných poskytovatelů ambulantních psychiatrických zdravotních služeb

Rok	Psychiatrie	Dětská a dorostová ps.	Geronto- psychiatrie	Návykové nemoci	Sexuologie	Celkem
2010	790	147	3	37	77	1 054
2011	792	146	3	35	71	1 047
2012	777	143	3	34	69	1 026
2013	763	137	2	33	68	1 003
2014	760	141	2	33	68	1 004
2015	751	143	2	32	71	999
2016	761	148	3	28	70	1 010
2017	762	146	2	29	68	1 007
2018	765	140	2	31	68	1 006
2019	775	142	2	31	69	1 019
2020	780	136	2	29	72	1 019
2021	785	130	1	29	64	1 009
2022	810	138	1	30	67	1 046

Přepočtený počet úvazků zdravotnických pracovníků - lékařů v PA v roce 2010 byl 716,37.

Přepočtený počet úvazků zdravotnických pracovníků - lékařů v PA v roce 2021 byl 912,00.

(tedy počet plných úvazků zdravotnických pracovníků)

# Struktura léčených pacientů v PA dle skupin psychiatrických diagnóz I

Rok	F0 a G30	F10	F11-F19	F2	F3 (bez F32-F33)	F32-F33	F4 (bez F42)	F42
2010	65 092	21 138	8 521	42 848	13 147	79 961	180 043	4 709
2011	69 294	21 022	8 900	43 596	13 487	82 710	189 107	4 948
2012	71 779	20 330	8 949	43 675	13 718	83 295	195 273	5 123
2013	74 672	20 160	9 416	44 419	14 119	84 925	202 282	5 381
2014	78 407	20 551	9 728	44 929	14 503	85 377	207 953	5 557
2015	82 889	20 230	9 644	45 714	14 658	85 446	213 586	5 915
2016	86 547	20 463	9 770	46 350	14 812	85 801	219 024	6 024
2017	88 604	20 290	9 810	46 781	14 941	86 842	224 021	6 407
2018	91 480	20 676	10 166	46 916	15 062	87 292	226 709	6 681
2019	93 912	20 221	10 495	46 846	15 108	89 009	232 964	7 125
2020	92 376	19 416	10 686	46 444	14 803	88 788	234 355	7 377
2021	91 921	19 398	11 508	46 117	14 398	90 250	242 283	7 918
2022	95 435	19 273	12 058	46 047	14 273	92 086	250 380	8 354
	14.1%	3.0%	1.8%	7.1%	2.2%	13.8%	37.1%	1.2%

F0aG30 Demence včetně AD + organické duševní poruchy  
 F10 Poruchy způsobené užíváním alkoholu  
 F11-F19 Poruchy způsobené užíváním psychoaktivních látek  
 F2 Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy

F3 Afektivní poruchy  
 F32-F33 Depresivní fáze a periodická depresivní porucha  
 F4 Neurotické, stresové a somatoformní poruchy  
 F42 Obsedantně nutková porucha

## Struktura léčených pacientů v PA dle skupin psychiatrických diagnóz II

Rok	F5	F60-F61	F62-F69	F7	F8-F9	Ostatní		Celkem
2010	16 438	15 101	4 170	19 387	25 212	14 182		509 949
2011	16 894	15 573	4 216	19 718	27 463	14 247		531 175
2012	16 958	15 805	4 208	20 129	28 765	14 468		542 475
2013	16 984	16 005	4 280	20 187	30 802	14 738		558 370
2014	17 135	15 990	4 255	20 619	32 282	15 499		572 785
2015	17 546	15 971	4 293	20 754	34 273	15 085		586 004
2016	18 305	16 220	4 413	21 131	37 541	14 783		601 184
2017	18 923	16 172	4 364	21 281	39 207	15 549		613 192
2018	19 433	16 470	4 395	22 037	40 095	16 071		623 483
2019	20 131	17 585	4 500	22 424	40 345	15 417		636 082
2020	19 732	17 212	4 557	21 959	38 080	12 866		628 651
2021	21 799	17 821	5 090	22 118	38 281	23 541		652 443
2022	22 492	19 006	5 737	22 358	40 504	14 968		662 971
	3.3%	2.7%	0.8%	3.4%	5.9%	3.6%		100.0%

F5 Syndromy poruch chování spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory

F60-F61 Specifické poruchy osobnosti včetně smíšených

F62-F69 Poruchy osobnosti a chování u dospělých

F7 Mentální retardace

F80-F99 Poruchy psychického vývoje, poruchy chování a emocí s obvyklým nástupem v dětství a dospíváním a neurčené duševní poruchy

# Úhrada péče

Vyhláška MZ 319/2023 Sb. o úhradách zdravotní péče v r. 2024

Vyhláška MZ 320/2023, kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů

## Vyhláška MZ 319/2023 Sb. o úhradách zdravotní péče v r. 2024, to podstatné pro segment psychiatrické ambulantní péče

- ▶ Vyhláška se týká celého roku 2024, referenčním obdobím je celý rok 2022. Péče odborností 305, 306, 308 a 309 je ve volném výkonovém systému bez regulací. Definitivní vyúčtování opětovně až po skončení celého roku 2024 - do 150 dnů.
- ▶ Hodnota bodu:
  - ▶ Základní hodnota bodu pro odbornosti 305, 308 a 309 je **1,03 Kč**, při splnění všech bonifikačních kritérií je **1,13 Kč**.
  - ▶ Odbornost 306 je i letos zvýšeně bonifikovaná. Základní hodnotu bodu má **1,20 Kč**, při vyhovění všem bonifikacím **1,42 Kč**.
  - ▶ Pro poskytovatele poskytující hrazené služby v odbornostech 305, 308 a 309 podle seznamu výkonů vykázané v souvislosti s výkony odbornosti 910 podle seznamu výkonů společně s OD 00041, 00042 a 00043 podle seznamu výkonů se hodnota bodu v uvedených odbornostech stanoví ve výši **1,05 Kč**.

## Vyhláška MZ 319/2023 Sb. o úhradách zdravotní péče v r. 2024, bonifikace týkající se psychiatrických ambulancí pro dospělé (zestručněno):

- ▶ Bonifikace v hodnotě bodu má 3 položky. Hodnota bodu stoupá o:
- ▶ **0,03 Kč**, pokud poskytovatel zdravotní pojišťovně nejpozději do 31. ledna 2024 doloží, že nejméně 50 % lékařů nebo nelékařských pracovníků, kteří u něj působí jako nositelé výkonů a poskytují hrazené služby pojištěncům příslušné zdravotní pojišťovny, **je držiteli platného dokladu celoživotního vzdělávání lékařů** nebo obdobného dokladu příslušné profesní organizace.
- ▶ **0,05 Kč** pro danou odbornost v případě, že poskytovatel alespoň u 50 % pracovišť poskytovatele (IČP) v dané odbornosti poskytuje hrazené služby v rozsahu alespoň 30 ordinačních hodin rozložených do 5 pracovních dnů týdně, přičemž má ordinační hodiny alespoň 2 dny v týdnu nejméně do 18 hodin nebo má ordinační hodiny alespoň 2 dny v týdnu nejpozději od 7 hodin nebo má ordinační hodiny alespoň 1 den v týdnu nejpozději od 7 hodin a zároveň alespoň 1 den v týdnu nejméně do 18 hodin.
- ▶ **0,02 Kč** pro danou odbornost v případě, že poskytovatel v hodnoceném období ošetří alespoň 5 % nových pojištěnců a pro návštěvy pojištěnců **využívá objednávkový systém**, který umožňuje přednostní vyšetření či ošetření těch pojištěnců, u nichž to vyžaduje jejich zdravotní stav. (Tato bonifikace vypočtena u většiny ZP do 150 dní od ukončení zúč. období)



## Vyhláška MZ 319/2023 Sb. o úhradách zdravotní péče v r. 2024, bonifikace týkající se psychiatrických ambulancí pro děti a dorost:

- ▶ Bonifikace v hodnotě bodu má další 2 položky. Hodnota bodu stoupá o:
- ▶ **0,06 Kč** pro odbornost 306 podle seznamu výkonů a pro výkony podle kapitoly 931 seznamu výkonů poskytované poskytovateli odbornosti 901 podle seznamu výkonů v případě, že poskytovatel alespoň u 50 % pracovišť poskytovatele (IČP) v dané odbornosti podle seznamu výkonů poskytuje v hodnoceném období hrazené služby v rozsahu alespoň 30 ordinálních hodin týdně nebo v hodnoceném období poskytuje hrazené služby v rozsahu alespoň 15 ordinálních hodin týdně a zároveň v rozsahu alespoň o 5 hodin týdně delším než v referenčním období; tato podmínka se považuje za splněnou i v případě poskytovatele, u něhož působí jediný nositel výkonů, který plní podmínku rozsahu ordinálních hodin na více pracovištích (IČP), přičemž ordinální hodiny se v tomto případě za jednotlivá pracoviště hodnotí jako celek.
- ▶ **0,06 Kč** pro odbornost 306 podle seznamu výkonů v případě, že poskytovatel v hodnoceném období vykázal výkon č. 09532 podle seznamu výkonů alespoň u 20 % ošetřených pojištěnců. Do počtu ošetřených pojištěnců se nezapočítávají pojištěnci, na které byl v hodnoceném období vykázán pouze výkon č. 09513 podle seznamu výkonů.

## Vyhláška MZ 319/2023 Sb. o úhradách zdravotní péče v r. 2024, další úhrady:

- ▶ Nově má výkon 09543 bodovou hodnotu 50 bodů a je stanovena hodnota bodu u tohoto výkonu 1,04 Kč. Za výkon 09543 tedy dostaneme v příštím roce **52,- Kč**
- ▶ V závěrečném vyúčtování dostane poskytovatel za každou položku na elektronicky v roce 2024 vystaveném receptu, na základě kterého dojde k výdeji plně nebo částečně hrazeného léčivého přípravku 1,70 Kč.

## Vyhláška MZ 320/2023, kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů

- ▶ Minutová režijní sazba narostla o **15,1 %** (míra inflace) na výši **4,04** bodu za jenu minutu času výkonu
- ▶ Základní minutová sazba nositele výkonů („cena práce“) narostla o **15,1 %** (míra inflace)
- ▶ Dle aktuálních propočtů při základní hodnotě bodu (1,03 Kč) vychází průměrný nárůst plateb za nejčastější výkony vykazované v PA **8 %** při využití maximálních bonifikací (1,13 Kč) **10 %**. Proto jistě stojí za to si ohlídat splnění bonifikačních podmínek.

# Zveřejnění reakce Rady SAS na úhradovou vyhlášku pro rok 2024

- ▶ Výbor sekce ambulantní péče není účastníkem dohodovacích řízení o hodnotě bodu a úhradě péče, dlouhodobě se však při vyjednávání o úhradách péče ztotožňuje se stanovisky Sdružení ambulantní specialistů, kde má naše odbornost silné zastoupení.
- ▶ Aktuální stanovisko rady SAS k vydané úhradové vyhlášce:
  - ▶ Ministerstvo zdravotnictví (MZ) i zdravotní pojišťovny (ZP) přiznaly, že prostředky ze zdravotního pojištění v roce 2024 nepokryjí v sektoru ambulantních specialistů (AS) míru inflace, resp. nestačí na vykrytí zdražených nákladů námi poskytované péče.
  - ▶ Sjezd Sdružení ambulantních specialistů (SAS) proto doporučí všem AS nepodepsat dodatky ZP, pokud by nenabídly lepší podmínky, než nám jsou přisouzeny úhradovou vyhláškou MZ.
  - ▶ Rada SAS 9.11.2023 vyhlásila PROTESTNÍ POHOTOVOST, jejímž cílem je "probudit" MZ a ZP a dosáhnout v roce 2024 lepších úhradových podmínek naší péče.
  - ▶ V krátké době proběhne jednání zástupců SAS se ZP.
  - ▶ Rada SAS doporučuje, abychom informovali své pacienty o webu [nedostupnapece.mzcr.cz](http://nedostupnapece.mzcr.cz), kde si mohou stěžovat, pokud se jim nedaří sehnat (z jejich pohledu včas) AS.
  - ▶ Jedním z argumentů MZ, proč AS dalo na rok 2024 tak málo peněz, je totiž jeho názor, že AS je přeci dost, což dokládá malým procentem stížností na nedostupnost AS právě na tomto webu.

# Změny vykazování psychoterapeutické péče společně s klinickým vyšetřením

## **„17.2. Kombinace s výkony psychoterapie**

Výkony psychoterapie lze kombinovat s výkony klinických vyšetření v rámci poskytování péče v centrech duševního zdraví a u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní služby v rámci ambulance s rozšířenou péčí bez omezení, v ambulancích odbornosti 305 a 901 lze kombinovat pouze klinická vyšetření a výkony pro skupinovou psychoterapii.“.

## **„42.4. Kombinace s klinickými vyšetřeními**

Výkony psychoterapie lze kombinovat s výkony klinických vyšetření v rámci poskytování péče v centrech duševního zdraví a u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní služby v rámci ambulance s rozšířenou péčí bez omezení, v ambulancích odbornosti 305 a 901 lze kombinovat pouze klinická vyšetření a výkony pro skupinovou psychoterapii.“.

## „Bonifikace“ péče o pacienty dětského věku

### „16. OŠETŘENÍ DÍTĚTE

V případě ošetření dítěte se vykazují výkony č. 09555, 09556 a 09557. Výkony se vykazují s výkony, které byly poskytnuty dítěti do dne dosažení 18 let za jeho osobní přítomnosti.

Výkony se vykazují s výkony klinických vyšetření; pro vykazání výkonů č. 09555, 09556 a 09557 se u odborností 001 a 002 u výkonů klinických vyšetření zahrnutých podle vyhlášky podle § 17 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, do kapitační platby nevyžaduje současné vykazání těchto výkonů klinických vyšetření. Výkony se dále vykazují s odbornými výkony odborností, které nemají stanovena klinická vyšetření, tj. odbornost 719, 780, 697, 809, 810, 902, 905, 910, 913, 916, 917, 919, 925, 926 a 927.

- ▶ Mezioborový výkon 09557 OŠETŘENÍ DÍTĚTE OD 12 LET DO 18 LET
  - ▶ hodnota 100 bodů, hodnota bodu 1,04 Kč
  - ▶ možno vykazovat s klinickými vyšetřeními, ale i při poskytování IPT

## Zavedení nových výkonů a další změny v odbornostech 305 a 306

### ▶ Odb. 305:

- ▶ 35206 PŘIHLÁŠENÍ PACIENTA DO SLEDOVÁNÍ – ONBOARDING - výkon zahrnuje přihlášení nemocného do programu prevence relapsu ITAREPS.

### ▶ Odb. 306:

- ▶ 36073 DISTANČNÍ KONTAKT V PEDOPSYCHIATRII – aktuálně se jedná výhradně o poskytování distančních konzultací mezi lékařem a pacientem (jeho rodiči).

### ▶ Nárůst času výkonu u základních klinických pedopsychiatrických výkonů

- ▶ 36021 ČV 140 → 150 min
- ▶ 36022 ČV 70 → 75 min
- ▶ 36023 ČV 35 → 40 min

## Zavedení nových výkonů a další změny v odbornostech 901 a 910

### ▶ Odb. 901:

- ▶ U základních klinických výkonů (37021, 37022, 37023) se mění nositel výkonu z „K2“ na „K3“, s tím je spojena i změna indexace výkonu ze 2 na 3 a hodnota všech výkonů tím narůstá o 44%, resp. o 31% u výkonu 37023
- ▶ Zlepšuje se ekonomický poměr poskytování psychodiagnostiky oproti IPT

### ▶ Odb. 910:

- ▶ U základních výkonů skupinové psychoterapie (35610, 35620, 35630) se mění znění výkonu následovně: *Omezení frekvencí 20/1 čtvrtletí se nevztahuje na pojištěnce, na které je nebo byl za poslední 3 měsíce poskytovatelem vykázán ošetřovací den denního stacionáře (00041 a 00042), a rovněž k hospitalizovaným pacientům.*
- ▶ Dále se u výkonů 35610 a 35620 mění čas výkonu na 30, resp. 12 minut
- ▶ Díky těmto změnám narůstá hodnota výkonů 35610 a 35620 o 72% resp. 38% a je možno poskytovat intenzivní skupinovou PT péči v doléčovacích skupinách, které navazují na proběhlou hospitalizaci či péči v DS



# Plány psychiatrických ambulancí

Dotazníkové šetření, zaměřené na obeznámenost členů sekce ambulantní péče PS ČLS JEP s problematikou Ambulancí s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné

Chystaná nová odbornost Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné

## Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné (ARP)

- ▶ ARP je mezičlánkem mezi primární péčí včetně ambulantní psychiatrické péče a lůžkovou - akutní i specializovanou péčí.
- ▶ Funkcí je prevence hospitalizací či jejich zkracování a pomoc k reintegraci duševně nemocných do komunity.
- ▶ Péče v ARP je charakteristická zvýšením podílu zdravotních služeb prováděných nelékařskými profesemi (zejm. služby terénních psychiatrických sester, služby psychoterapeutické) a vyšším podílem týmové práce - **zvýšení dostupnosti psychiatrické péče předáním kompetencí dalším nelékařským pracovníkům**
- ▶ Dostupná kapacita pro pacienty s nařízeným ochranným léčením („ambulance ve veřejném zájmu“)

## Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné (ARP) - výsledky dotazníkového šetření mezi členy Sekce ambulantní péče PS

- ▶ Šetření probíhalo od dubna do září roku 2023
- ▶ Dotazník vyplnilo celkem 48 členů sekce ambulantní péče
- ▶ Z uvedeného šetření vyplývá, že:
  - ▶ 50 % ambulantních psychiatrů pracuje ve spolupráci se všeobecnou sestrou
  - ▶ 13 % z nich spolupracuje s psychiatrickou sestrou
  - ▶ další čtvrtina kolegů pracuje v ambulanci s ne zdravotnickým pracovníkem
  - ▶ další čtvrtina pracuje zcela samostatně.
- ▶ Co se týče konceptu ambulance s rozšířenou péčí, 93 % dotazovaných je s touto koncepcí psychiatrické péče obeznámeno
- ▶ Třetina respondentů ji považuje za atraktivní, a proto již buď v rámci tohoto konceptu pracuje, nebo plánuje vybudování ambulance s rozšířenou péčí (většina v horizontu 1-2 let)

## Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné (ARP) - výsledky dotazníkového šetření mezi členy Sekce ambulanti péče PS

- ▶ Většina kolegů by ráda rozšířila svoji praxi o služby psychiatrické sestry, péči psychoterapeutickou, pracoviště klinické psychologie, denní stacionář nebo gerontopsychiatrickou péči.
- ▶ Motivací k založení ARP je, pro dvě třetiny dotazovaných, možnost zlepšit kvalitu poskytované péče a možnost spolupráce s dalšími zdravotnickými pracovníky v rámci terapeutického týmu a možnost poskytovat komplexní péči v rámci jedné instituce.
- ▶ Nejčastější překážkou pro založení ambulance s rozšířenou péčí je obava, že nenajdou dostatek kvalifikovaných pracovníků, a dále obavy z náročné administrativy.
- ▶ Jako motivující faktory by uvítali co nejjednodušší administrativu spojenou se založením a provozováním ARP a dále aktivity ze strany MZ, PS či plátců péče zaměřené na oblast získávání kvalifikovaných pracovníků.

## Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné (ARP) - nová odbornost

- ▶ S vysokou mírou pravděpodobnosti bude od začátku příštího roku možné nasmlouvat ambulance s rozšířenou péčí jako smluvní odbornost:
  - ▶ ARP-AD adiktologie odb. 920
  - ▶ ARP odb. 935
- ▶ pro účely zřízení ARP/ARP-AD bude přiděleno nové, jednotné IČZ a IČP, které v sobě spojuje příslušné zdravotnické pracovníky

## Ambulance s rozšířenou péčí pro psychicky nemocné (ARP) - personální obsazení

- ▶ Výše úvazku, podrobné personální obsazení - viz Věstník MZČR č. 15/2022 - 2.2.1 a 2.3.2
- ▶ Minimální personální obsazení ARP:
  - ▶ Psychiatr/dětský a dorostový psychiatr - 1,0 úvazku - L3
  - ▶ Klinický psycholog - 1,0 úvazku - K2/K3
  - ▶ Sestra pro péči v psychiatrii - 1,0 úvazku - S3
- ▶ Minimální personální obsazení ARP-AD:
  - ▶ Stejně jako ARP + adiktolog

# Děkuji Vám za pozornost

[knopp.j@arpvyhlidka.cz](mailto:knopp.j@arpvyhlidka.cz)  
[simona.papez@volny.cz](mailto:simona.papez@volny.cz)  
[sekceap@psychiatrie.cz](mailto:sekceap@psychiatrie.cz)